

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vadász palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, szeptember 28.

Wolhyniában is megtört az orosz offenzíva.

(A lucki hidfő újra a miénk.)

Budapest, szeptember 27. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Mint Kelet-Galiciában és az Ikwa mentén, úgy most a wolhyniai várterületen is megtört az orosz ellentámadás. Az ellenség tegnap kivonult a Dubnotól északnyugatra és a Styr-szakaszon Luck körül elfoglalt hadállásából és kelet felé vonult vissza. A Lucktól keletre levő hidfő újra birtokunkban van. A Dubnotól délre levő harc vonalunkon helyenkint tüzéségi harc és csatározás folyt.

Olasz hadszíntér:

A helyzet változatlan. Az ellenség arra irányuló kísérleteit, hogy a Monte Pianon levő hadállásainkat megközelítse, vissza vertük. A doberdói fensík szélén a bersaglierik támadásai akadályainkon omlott össze.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs jelentősebb esemény. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megállították a németek a nyugati offenzívát.

(65 tiszt és 6500 katona francia és angol fogoly.)

Berlin, szeptember 27. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A tengerparton nyugalom van, csak távollevő hajók adtak le egyes hatástalan lövéseket Middelkerke környékére. Az Ypern-szakaszon az ellenség nem ismételte meg támadásait. Lilletől délnyugatra a nagy ellenség offenzívát ellentámadásokkal megállították. Az ellenség heves, elszigetelt támadásai Loostól északra, valamint délre az angolok legsúlyosabb veszteségei mellett összeomlottak. Souchez környékén is, valamint Arrastól mindkét oldalt is véresen visszavertünk minden támadást. A foglyok száma 25 tisztre és kétezerhatszáz főnyi légénységre, a zsákmányolt géppuskák száma pedig tizennégyre emelkedett. Rheims és az Argonneok között a franciák offenzívája egyáltalán nem halad előre. Az ellenség összes támadásai, ame-

lyek a Somme—Pyss-uippei országmentén, valamint Beau Sejour-Mas-sigestől északra és az Aisnetől keletre, különösen hevesek voltak, az ellenség legsúlyosabb veszteségei mellett meghiusultak. A foglyok száma itt több mint negyven tisztre és háromezerkilencszáz főnyi légénységre emelkedett. Három ellenséges repülőgépet, köztük egy francia nagy harci repülőgépet, tegnap az Yperntől északra folyt harcban, Lilletől délnyugatra és a Champagneban lelőttünk két további ellenséges repülőgépet, akik Peronne városra bombát dobtak, itt két asszonyt és két gyermeket megöltek és tíz polgárt súlyosan megsebesítettek, elűztünk.

Délkeleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsapata.

A rigai tengeröbölben német repülőgépek megtámadták az orosz hadihajókat, köztük egy sornhajót. A sornhajón és egy torpedórombolón találta-

tokat figyeltünk meg. Az orosz flotta északi irányban sietve eltávozott. Dünaburgtól délnyugatra fekvő arevonalunkon tegnap az ellenségtől egy további állást ragadtuk el, kilenc tisztet és több mint ezerháromszáz főnyi légénységet elfogtunk és két géppuskát zsákmányoltunk. Vilejkától nyugatra folytatjuk támadásunkat. Smargan városától délre erős ellenséges támadásokat visszautasítottunk. Krewo és Wischiew közt csapataink előrehaladtak. A jobbszárny és

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsapata.

a Njemen balpartját Schtscherssyig, továbbá a Serwetsek és a Szcara balpartját megtisztítottuk az ellenségtől. Baranowitschitől keletre ellenség kisebb hidfőket még tart. A harc az egész arevonalon folyamatban van.

Mackensen tábornagy hadcsapata:

A helyzet nem változott. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Harcok az anaforta- ariburnui-szakaszon.

Konstantinápoly, szeptember 26. (Hivatalos.)

Dardanella-front:

Az Anaforta-szakaszon a jobbszárnyról kiküldött felderítő osztagaink negyvenhárom puskát és sok municiót zsákmányoltak. Huszonötödikén tüzéségünk Mestam Pete körül bombázta az ellenség táborát, amelyben súlyos kárt tett. Az Ariburnu-szakaszon egy akna, amelyet jobbszárnyunk előtt felrobbantottunk, elpusztított egy ellenséges ellenaknát. A balszárnyon levő tüzéségünk az ellenséges tüzéséget, amely a tüzeletet viszonzta, elhallgattatta és három szállítóhajót, amely Ariburnu magasságában megkezdte a kirakásait, menekülésre kényszerített. A Szedil Bahr szakaszon az ellenség által e hó huszonnegyedikén vetett bombák egyike sem esett lövészárkainkba, ellenben több bombánk az ellenséges lövészárkokban robbant fel. A többi arevonalon semmi jelentős esemény. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Őszi offenzívák.

Arad, szeptember 27.

Utolsó erőfeszítés-e az, a melyet a nyugati harctéren az angolok és a franciák megkísérlelnek? És utolsó próbálkozás volt-e az, a melyet az oroszok Kelet-Galiciában és Wolhyniában, szertelen vérpazarlás árán, neki lendítettek, és a mely, vezérkarunk mai jelentése szerint, már befejezettnek tekintendő?

A kérdésre nem lehet határozott választ adni. Bizonyos az, hogy mindakét offenzívával az entente egy-egy hazugságot taposott el. Az angolok azt hirdették, hogy nekik jobb, minél tovább tart a háború. Nekik nincs szükségük a támadásra; a németek az idők során önmagukat örlik meg és a legvégén, két, vagy három év után, az angoloknak pihent, friss hadserege fogja a végső diadalt beszedni. Aligha bizakodhatnak ebben, különben nem akarnák a német frontot minden áron áttörni. Az ádáz támadások, a mint azt a német jelentés becsületes őszinteséggel elmondja, okoztak veszteséget a németeknek, de a célt távolról se érték el és a túó sikert új ellentámadások tették hasznavetelenné.

Az oroszok se tudták tovább hitegetni a világot és önmagukat azzal, hogy amit csinálnak, az tervszerű visszavonulás, amellyel a győzteseket törbe akarták csalni. A hátrálás egyhangú, csüggesztő menetét megpróbálták egy támadó intermezzo-val fől váltani. A letepert ember még egyszer fölugrott és erejét összeszedve tudott is egyet rugni legyőzőjén. Ahhoz azonban, hogy egészen fölülkeredjék, már nincsen módja. Tovább fogmak tehát hátrálni — ez a későbbi program a rövid offenzíva után.

Mindakét kísérlet arra mutat, hogy az entente-nak oka van az új téli háborútól tartani. Szövetségesüket, az olaszt egészen megbénítja a tél a tevékenységben; a nagy nehezen megszerzett, drágán megfizetett segítség tehát értéktelenné lesz. Az oroszok fölénye a téli háboruban mesének bizonyult. Az elmúlt tél tapasztalatai a Kárpátokban és Orosz-Lengyelországban azt mutatták, hogy harcra kész, szívós, öntudatos katona jobban bírja a téli harcokat, mint északnak gépfegyverrel nógatott katonája. A franciáknak pedig már azért se kívánatos a téli háború, mert emberfartalékuknak meglehetősen a végére jártak már.

A páruzas offenzívának tehát, úgy látszik, az volt a célja, hogy a tél beköszöntése előtt siettesse a háború végét. Nincs, a ki ezt ne kívánná. Csakhogy az, hogy a háború az ő kedvük szerint végződjék a téli hó előtt, az már nem az ő akaratukon múlik. A központi hatalmak vas-falal védig eddig megszerzett pozícióik határát és kemény kézzel tartják eddigi hódításaikat. Azt csak úgy engedik ki, ha a békét kérő, vereségét beismerő ellenséggel lehet tárgyalniok.

Meg lesz-e a tél előtt? Az offenzívák kudarcra elviszi a legyőzötte-

ket ehhez az okos kényyszerűséghez, a mely egyedüli kulcsa a mielőbbi, tartós békének? Vagy mindent a kockára téve nekivágnak az új téli háború szörnyűségeinek?

Az első havazásig meg lesz erre a felelet. Nekünk nincs okunk, hogy több izgalommal várjuk, mint ellenségeink, akiknek erőlködéseiben megnyilatkozik a téli háborútól való irtózat és félelem.

Megint drágább lett Aradon a disznózsir.

(6 korona 80 fillér egy kilogramm zsir.

Fenyegetőznek a hentések.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 27.

Az élelmiszer-uzsorának soha nem álmodott tombolásában gyönyörködhetnek néhány hét óta azok, akik nemtörődömségükkel, telítettségükkel, ügyefogyottságukkal s lelkiismeretlenségükkel okai a mai drágaságnak. Aradon most olyan magasságra szökött az élelmiszerek ára, hogy az ember hajlandó azt kérdezni: nem valamely ostromlott várbán élünk-e mi? Amikor 1871-ben a németek körülkerítették és hónapokon át ostromolták Páris, akkor lehetett olyan drágaság a francia fővárosban, mint most van Aradon, itt a „tejjel-mézszel folyó Kanadán” határán és a kincses Erdély kapujában. Az a fölháborító, az a vérforraló azonban, hogy míg Párisba nem lehetett becsémpészni a mindennapi táplálékot, addig körülöttünk szabadok az utak, számunkra nincs elzárva a határ.

Az élelmiszereknek hozzánk való özönlését azonban megakadályozza a rövidlátó hivatali szellem, a kényelemszeretet és az eléggé nem oszorotható korrupció. Ha jó élelmiszereket, ha olcsó tojást, ha kővér szárnyasokat akarunk szerezni, akkor magunkhoz kell csábítani a városi szellem iránt mindenkor bizalmatlanságot tápláló falusi lakosságot. Az ide csábítás eszközei közül azonban rekesszük ki a piacon való brutalitást, az oroszok ostoba alkalmazását és a rekvirálásnak azt a módját, a melyből a nagyközönségnek semmi haszna sincs, hanem csak egyes kiválasztottak élvezik annak gyümölcseit. A tojás körül támadt botrány azt mutatja, hogy azonnal előbujik a táplálék a faluból, mihelyt arra való kézigrépszik azt fölkeresni. Az élelmiszereknek olyan felkutatása ellen azonban, a mely csak egy élelmes cégnek jelent hasznót, tiltakoznunk kell és követeljük, hogy a hatóság hajszolja föl a készletekben bujában bővelkedő termelőnél a mi táplálékunkat és hozza a piacra. Akkor bizonyosan nem fog husz fillérbe kerülni egy darab tojás. Ne kössön a hatóság olyan elhamarkodott szerződéseket, amelyek a város lakosságának megélhetését kockáztatják. Tanuljon a város vezetősége a sokszor emlegetett Németországtól; mi nem borulunk le minden kritika nélkül hü szövetségünk előtt, mert a magyar fajt tartjuk olyan kiválóknak, mint a germánt. — azonban el kell ismernünk, hogy az élelmiszer kérdésében iskolát teremtettek ők. Tessék tanulni tőlük, tisztelt hatóság! Ha az ő lelkiismeretességüket, korrektségüket, önfeláldozó készségüket követik a mi vezetőink is, akkor bizonyára nem kacsognak rajtunk a külföldiek és

nem lesz nehezebb a megélhetés Aradon, mint Münchenben, Berlinben, Frankfurtban.

A tojás botránya után most a zsir hallatlan drágulása okoz méltó felháborodást Arad lakosságánál. Jelentettük már, hogy az aradi hentesmesterek arra kérték Arad hatóságát: szerezzen számukra tengerit és akkor ők szertést tudnak fölhajtani levágás végett. A közéletbizottság javaslatára ezekből a sertések közül kettőt próbaképen levágtak. A hentesek a próbavágás alapján a következő árak megállapítását kérték: egy kilogramm sertés-hus 5.40 kor., — karaj 5.60 kor., — zsirnak való szalonna 7 kor. — háj 7.40 kor.

A városi tanács ma délelőtt foglalkozott ezzel a kérdéssel. A bizottság néhány tagja kétségbe vonta, hogy a próbavágás alapján a hentesek által kért árakat kellene elfogadni. Green Nándor főkapitány bemutatta az egyes vidéki városokban most érvényben lévő sertés-hus árakat. A bizottság aztán redukálta a hentesek árait és október végéig a következő árakat állapította meg: hus: 5.40 kor. — karaj 5.60 kor. — zsirszalonna 6.40 kor. — zsir és háj 6.80 kor.

A hentesek az ülés előtt azt a fenyegető kijelentést tették Varjasz Lajos polgármester előtt, hogy amennyiben nem fogadja el a tanács az általuk javasolt árakat, akkor ők becsukják üzletüket és a közönség hus, meg zsir nélkül marad. A tanács erre a minősíthetetlen fenyegetésre kimondotta, hogy amennyiben a hentesek megvalósítják tervüket, a város fogja kimérni a közönség számára a szükséges húst.

Nagyon helyes választ adott a tanács, azonban azt nem tette okosan, hogy ilyen magasra szabta a sertészsirt. Hiszen Budapesten nem 6.80 kor., hanem csak 6.20—6.60 kor. a sertészsir ára. A hentesek fölháborító kijelentésével szemben helyes lesz a hatósági huskimérés, de azt tanácsoljuk, hogy ne arra a kézre bizzák, amely néhány hónap alatt elgazdálkodott jó pár ezer korona városi vagyont.

A tanács nagyon jól teszi, ha erélyes kézzel fogja tisztogtatni azokat, akik a mai súlyos viszonyokat is jó alkalomnak tekintik arra, hogy meg nem engedett haszonhoz jussanak. Mindenkinek áldozatokat kell hozni ma, tehát ne átkozódjanak, ne fenyegetőzzenek az élelmiszerkereskedők akkor, ha néhány fillérrel kevesebb haszonra tehetnek szert, mint amennyit reméltek. Németországban röviden végeznek az élelmiszer-uzsorásokkal: becsukják őket és kiközösítik a tisztességesek társalmából.

A harmadik hadikölcsön. A legújabb hadikölcsön kibocsátásának előkészületei szakadatlanul folynak úgy Ausztriában, mint Magyarországon. Szombaton Bécsben a postatakarékpénztár helyiségében lovag Leth kormányzó elnöklése alatt tanácskozás volt, amelyen az érdekelt pénzüzetek és bankházak vezetői vettek részt és melyen az összes elintézendő kérdések dolgában végleges megállapodásra jutottak. A kormányzó a konzorcium javaslatát az osztrák pénzügyminiszter elé terjesztette, aki azokat teljes egészében magáévá tette. Nálunk szintén be van fejezve a kölcsön érdemleges előkészítése s a legközelebbi napokban a nagybankok agitációja is kezdetét veszi, hogy a kölcsön sikere minél teljesebb legyen.

Szerbiát támogatja az entente a nagy offenzíva ellen.

(Ágyú és csapatszállítások. — A bolgár mozgósítás 14 napig tart. — Orosz fenyegetés Szófiának. — A görögök nem támadnak.)

Távirati tudósítás.

Frankfurt—Szófia—Bukarest, szept. 27.

A Frankfurter Zeitungnak jelentik: A Szávánál és az alsó Drinánál folyik az ágyúharc. A szerbek — hír szerint — Franciaországból és Angliából tüzéséget kaptak, különösen nehéz ágyukat. Ebből hat nehéz üteget Belgrádba vittek és a Szávánál elhelyezett állásokban állították föl. Az ütegek legénysége angol. A Kalimegdán-parkot várszerűen megerősítették.

Angol és francia csapatok Szerbiának.

Bukarest, szeptember 27. A Minerva biztos forrásból jelenti, hogy a mult csütörtökön Mudroszban angol és francia csapatok hajóztak be a elvitték őket a Szaloniki mellett levő kis Katerina kikötőbe. A csapatok Szerbiának vannak száma.

Belgrád védőserege.

Bukarest, szeptember 27. A Zina turnseverini tudósítója jelenti, hogy a határszéli szerb Kladovából érkezett hiteles hír szerint szeptember huszonharmadikán, csütörtökön, reggel ötvenezer főnyi szerb hadsereg indult el a bolgár határra. Belgrád lakosságának legnagyobb része Nisbe, vagy még beljebb eső helyekre menekült.

Huszonöt ezer bolgár komitálci szerb földön.

Athén, szeptember 27. A nisi szerb lapok jelentik, hogy Bulgária a szerb határon nagyarányú előkészületeket tesz. Szerb kimutatások szerint Bulgária eddig huszonöt ezer embert, többnyire komitácist szállítását szerb területre, Szerb-Makedóniába.

Radoszlavow nem fogadta a szerb követet.

Basel, szeptember 27. A szófiái szerb követ Csolak-Antics dr. szeptember 21-én és 22-én több kísérletet tett, hogy Radoszlavow dr. bolgár miniszterelnökkel tanácskozást folytathasson. Radoszlavow azonban egyetlen ízben sem fogadta a szerb követet.

Tizennégy nap alatt befejezik a bolgár mozgósítást.

Newyork, szeptember 27. Az Associated Press külön tudósítója jelenti Szófiából 24-én délután:

A mozgósítás pompásan halad előre. A bevonult legénység kitűnően van öltözve, meleg ruhákkal és nagyon esizmákkal van ellátva. Várható, hogy a bolgár hadsereg néhány napon belül teljesen hadrakészzen áll.

Lugano, szeptember 27. A Consulta által inspirált római jelentés szerint, a melyet a Corriere della Sera közöl, a bolgár mozgósítás tizennégy napig fog tartani. Akkor, vagy még előbb megtámadja Bulgária Szerbát. Ez a keserű igazság ne bántortalanítson el bennünket és épen ezért nem szabad eltitkolnunk, Bulgária belépett ellenségeink sorába. Reménységünket azonban még mindég nem szabad elveszteni: a szerb hadsereg a kedvező terepviszonyok mellett a behatoló ellenséggel szem-

ben erős ellentállást fejthet ki. Görögország és Románia részéről nem várhat különösebb segítséget a négyesszövetség, a mely kényszerülve lesz a Balkánon erősebb akciókra.

Konstantinápoly. Az itteni bolgár tartalékok lelkes tüntetések közt utaztak el Szófiába.

Orosz fenyegetések Bulgária ellen.

Pétervár, szeptember 27. A Temps pétervári tudósítója jelenti, hogy a szláv szövetség táviratot intézett Szassonovhoz, melyben felszólítja, hogy Bulgáriától követelje a négyes entente javaslatának azonnal való elfogadását és a jövő politikájára vonatkozólag expozét, amely semmi kétséget ne hagyjon fel. A szövetség szükségesnek jelentette ki, hogy az orosz fekete-tengeri flottát a török-bolgár határterületre küldjék, hogy csapatokat szállítsanak partra, amelyeket e területek megszállására utasítanának, ha csak Szófia kielégítő módon és megállapítandó határidőn belül Pétervár követeléseit el nem fogadja. A bolgár nép felszólítandó volna, hogy népszavazás útján adja tudtúl, vajjon a négyes-szövetség mellett, vagy ellene foglal-e állást? A moszkvai szláv komité Ferdinánd királynak táviratot küldött, amelyben Oroszország fájdalmas meglepetését fejezi ki a bolgár események felett.

Ohiasso. A Ruskoje Slovo óva int attól, hogy Bulgáriával szemben már most represszáliákkal éljenek. A mozgósítás még nem háború s ha Bulgária még is megtámadná Szerbiát, Oroszországnak rögtön háborút kell izenni Bulgáriának.

Az entente még mindig ajánlatokat tesz.

Berlin, szeptember 27. Azzal a hírrel szemben, mint hogyha a négyesszövetség diplomáciai képviselői elhagyták volna Szófiát, megállapítható, hogy az angol és a francia követek még tegnap megjelentek Radoszlavow miniszterelnöknel és újabb ajánlatot tettek Bulgáriának.

Görögország mozgósít, de nem támad.

Szófia, szeptember 27. A Now Wak című félhivatalos lap jelentő, hogy a legújabb szerb demars a görög kormánynál eddig nem vezetett eredményre.

Szófia, szeptember 27. A szerb kormány Görögország segítségét kérte arra az esetre, ha Bulgária megtámadja. Értesülésem szerint az erre vonatkozó válasz már megérkezett. A görög kormány igen tartózkodó hangon felelt.

Szófia, szeptember 27. A görög kormány arról értesítette a bolgár kormányt, hogy Görögország csak elővigyázatból és nem ellenséges szándékkal mozgósított. A görög mozgósítás csak előre nem látható eseményekre való készenletet jelent. A görög vezérkar elterelte, hogy a bolgár határmentén erősebb csapattestek ne vonuljanak fel. Azt várják, hogy Bulgária ugyanígy jár el Görögországgal szemben.

Genf. A Temps szerint a kormány a jövő hét szerdáján a kamara nyílt ülésén felvilágosítást akar adni a balkáni helyzetéről, ha addig nem állnak befejezett, katonai jellegű tények előtt. Görögország abban az esetben, ha Szaloniki előtt szövetséges csapatok jelennek meg, felbátorítva fogja magát érezni arra, hogy Szerbiával szemben szövetségi kötelezettségének eleget tegyen. Románia magatartása sem lehet kétes.

Bukarest. Psychas bukaresti görög követ félhivatalos lapoknak úgy nyilatkozott, hogy a görög mozgósítás elsősorban defenzív jellegű. **Radoszlavow Németországba utazik.**

Szófia, szeptember 27. Radoszlavow bolgár miniszterelnök a legközelebbi időben Németországba szándékozik utazni. Félhivatalos helyről ezt a hírt megerősítik és úgy állítják be Radoszlavow utazását, hogy látogatóba fog utazni fiához, aki a berlini bolgár követségen attaséi állást tölt be. A közvélemény általában Radoszlavow berlini útjának politikai tendenciákat s e kritikus időkben nagy fontosságot tulajdonít. A lapok simpatíával és lelkesedéssel írják Radoszlavow utazásáról, mely még szorosabbá fűzi Bulgáriát a közép-hatalmakhoz.

Az entente balkáni aggodalmai.

Genf. Párisból jelentik: A sajtó hevesen támadja Bulgáriát és a kormányhoz közel álló lapok nyomtatékosan hangsúlyozzák annak szükségességét, hogy csapatokkal kellene Szerbiának segítségére sietni. A Temps kijelenti, hogy a közvélemény egyenesen egy expedíciós hadsereg kiküldését követeli, mert ebben a pillanatban a háború legfontosabb pontja Szerbia. A sajtó megállapítja, hogy a diplomáciai és a katonai helyzet ma kritikussabb, mint valaha volt.

Basel. A Havas-ügynökség azt a hangulatot keltő jelentést közli, hogy Görögország néhány nap alatt háromszázötven ezer embert fog mozgósítani.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A pénzügyőrök pere gyorsított eljárás alatt. Megemlékeztünk már azoknak a pénzügyőröknek ügyéről, akik aradi és eszaki gazdákat úgy zsaroltak meg, hogy néhány utáni kutatás ürügye alatt megjelentek náluk s aztán öt-tíz korona „ajándék” ellenében elálltak a motozástól. Hegedűs Ignác, Bereczky Zsigmond, Stahl Mátyás és Gáspár János kúrtói pénzügyőrök ilyképen vagy negyven dohanlyost károsítottak meg. Az egyik eszaki nádmezei uradalom tisztartójának tudomására került a dolog, feljelentést tett a pénzügyőrök ellen, akiket fogvelmi uton elmozdítottak állásaikból, megindult azonban úgy a pénzügyőrök, mint a dohanlyosok ellen a bünygyi eljárás megvesztegetés büntette miatt. Míután e büntetést a háborús törvény azok közé sorolja, amelyek felett gyorsított eljárás szerint kell intézkedni, az aradi törvényszék ötös tanácsa tárgyalta a mult hónapban az ügyet, azonban a törvényszék akkor úgy találta, hogy nem megvesztegetésről, hanem csak zsarolásról van szó. A Kuria megváltoztatta a törvényszék határozatát s úgy döntött, hogy a vádbségi cselekmény hivatali megvesztegetés, amely a gyorsított eljárás alá tartozik. Így az ügy ma újból tárgyalásra került. A délelőtti a vádlottak személyi adatainak kikérdezésével tett el, a délután Hegedűs Ignác és néhány dohanlyos kihallgatásával.

Öt orosz hadtest bekerítés veszélyében.

(Az északi offenzíva előrehaladása. — Dünaburghoz közelebb ér a harcfront.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin, szeptember 27.

Öt orosz hadtest bekerítés veszélyében.

Pétervár. A *Novoje Vremja* jeleenti, hogy a német lovasság nehéz harcok után, melyben mindkét fél sokat szenvedett a molodecsnoi front előtt kiszélesítette vonalát és a vasut számos pontját megszállta. A viina—orani vidéken körülbelül tizenöt német és osztrák-magyar hadtest erősen támadja a délkelet felé visszavonulásra kényszerített oroszokat. A hadsereg utóvédei keményen ellentállnak, hogy megakadályozzák a németek által való teljes bekerítést. A németek majdnem egészen köralakban togták körül tizenöt hadtestükkel a körülbelül öt hadtestnyi orosz sereget. Igen nagyszabású csata fejtődött ki azon a körvonalon, melynek kezdő és visszatérő végpontja Orani, otyormán, hogy maga a front Orani, Viina és Svencsani Vilejka, Molodecsno, Lida, Orani körvonala.

Dünaburg német repülőök ostroma alatt.

Berlin, szeptember 27. A Berliner Tageblatt-nak jelentik Kopenhágából: Dünaburgban, a hol már egész jól hallani a német ágyuk dörgését, nagy a kétségbeesés. Naponként német repülőgépek jelennek meg a város fölött és bombákat dobnak a várba. Legutóbb is egyik nap tíz repülőgép és két nagy léghajó tünt fel a város felett. Ha néha kisebb német fogolyszállítványt visznek a városon keresztül, a foglyok igen büszkén viselkednek és nem állnak szóba a lakossággal.

Minszkből is költöznek a menekülők.

Pétervár, szeptember 27. Azok a menekültek, akik eddig Minszkben találtak otthont, a város lakosságával együtt Minszket is kezdik elhagyni. A Libava—Romensk- és az Alexandrovsk-vasuton tömegesen hagyják el a várost. A zsidók az ország belsejébe utaznak. A *Novyi Curier Litovskij* című vilnai újság most Minszkben jelenik meg.

Pálinka helyett munició.

Bukarest, szeptember 27. Az orosz követ-séghez közelálló *Epoca* jeleenti, hogy az orosz kormány most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a municiógyártás fokozása céljából, a most az alkoholtilalom miatt szünetelő aszszgyárakat részben municiógyárakká alakítja át.

A várháromszög utolsó sarka.

Stockholm, szeptember 27. A Birsevijska Vjedomosti értesülése szerint Rovnóban valószínűsítés uralkodik: hus és cukor már hetek óta nem kapható. Magasabb katonai parancsra az utcai világítást egészen megszüntették, úgy hogy esténként az egész város sötétségbe borul. Tilva van a házak ablakait kinyitni. Esténként, a mikor az utcai láрма elül, tisztán kivehető a távolból nem csak az ágyuk dördülései, hanem hallani a fegyverropogást is. A polgárőrség állandóan működik. A menekül-

tek óriási tömegei, amelyek eddig két irányban mozogtak előre, most még inkább megnövekedtek. A menekültek két kormányzóság felé igyekeznek: az egyik csoport északi irányban Kursk felé halad, a másik pedig Jekatirinos kormányzóság felé tart. A fő utvonalakon, ahol a menekültek elvonulnak, számos egészségügyi és adminisztrációs intézmény található. Baranovici környéke improvizált koncentrációs táborhoz hasonlatos. A *Novoje Vremja* szerint Minszk tartományba a grodnói menekültek ezrei érkeztek meg. A tartományban különben százezrekre megy a menekültek száma, akiknek a nyomora leírhatatlanul nagy. Az erdőkben tanyáznak, ahol azonban az éjszakák már nagyon hidegek. A szerencsétlenek rendkívül sokat szenvednek az eszések következtében és az egészségügyi szolgálat nem tud megbirkózni a járványokkal.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Dobay Ferenc képei. A Reinhart-féle buforület kirakatában egy csomó kisebb festményt állította ki ma Dobay Ferenc aradi festő. Csendéletek és virágok minuciózus pontossággal megcsinálva. A kis képek bizonyára vevőre fognak találni, mert nemesak tetszetősök, de festőjük olcsó hadi árakat is szabott nekik.

* Eclair-vigjáték az Apollóban. Az 53. sz. filmpiac művészeti eseményei közé tartoznak az Eclair-filmgyár pompás vigjátékai, amelyekből már kapott izelítőt az aradi publikum. Az a nagy tetszés, amellyel a közönség az Eclair-vigjátékokat fogadta, indította arra az Apolló-színház igazgatóságát, hogy gyakrabban tűzön műsorra ezekben a sikerült kénekből egyet-egy. A koldi új műsoron az „Üdvöske” három felvonásos szellemes vigjátékot mutatja be az Apolló-színház. Ez a finom ötletességgel megírt darab egy mágnásoslád kulisszá mögött mutat be kedves, mulattató epizódot. Az új műsor mellékképei szintén elsőrangú filmek.

— Örök béke. (Dráma az Urániában.) A színház tegnapi műsora a maga változatos egészében olyan elsőrangú szórakozást nyújtott és a közönség nem tudott betelni ezzel a sok szép dologgal, amit a műsor nyújtott. Pazar kiállítású izgalmas drámák, tökéletes képek és kacagató vigjátékok, legfrissebb aktualitások gyors egymásutánban követték egymást, úgy hogy a nézőknek alig maradt idejük az impressziók megrögzítésére. Olvan pazar bőkezűséggel összeállított műsor ez, melyben mindegyik szám maga elégséges volna ahhoz, hogy egy műsornak elsőrangúvá avasson. A közönség, mely teljesen megtöltötte a színházat egy kellemesen és nemesen eltöltött est emlékével távozott. — Az idei bécsi *Derby*-ről felvett képet ma mutatja be az Uránia színház. Ezen a képen az egész monarchia társadalmi és politikai előkelősége látható és egyszerűsége maga a versenynek lefutása is szemléltetően van beállítva.

* Új harctéri főkvételek az Apollóban. (Novogeorgievsk elfoglalásának részletei.) Keddi új műsoron mutatja be az Apolló színház, a Messter-filmgyár legújabb harctéri sorozatát, amelyből külön említést érdemel Novogeorgievsk várának elfoglalása. A híres orosz vitéstől érdekes részleteket ismert meg velünk a film, amely az olasz harcterről is közzöl lebilincselő epizódokat.

Anglia naponta százhusz milliót költ hadseregére.

(Mibe kerül a háború? — Az entente és a központi hatalmak kölcsönei.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 27.

A világháború rendkívüli méretei a gazdasági hadviselés terén is éreztetik hatásukat. A mostani háborúnál milliók nem játszanak szerepet, sőt a millárdok is úgy folynak el, mintha kimeríthetetlen források állnának rendelkezésre. A német hadikölcsön sikere legjobban bizonyítja, hogy a népek áldozatkészsége milyen impozáns, viszont jelzi azt is, hogy a hadsereg szükségletei milyen hihetetlen összegeket emésztenek fel. Németországon kívül Ausztria és Magyarország is arra van utalva, hogy kizárólag belső erőit vegye igénybe és nem kénytelen az aranyat és az árut külföldre szállítani; ebből a szempontból különösen hálásak lehetünk azért, hogy az entente a viláfgazdaság területeiről többé-kevésbé elzárt bennünket. Nem kell tudniillik elfizetni pénzkészletünket a semleges államokba municióért és élelmiszerekért, hanem a kincstár rendelkezésére bocsáthatjuk.

Az utóbbi hónapok alatt a bankok és a takarékpénztárak betétállománya Ausztriában és Magyarországon is egyaránt megnövekedett, úgy, hogy igen nagy tartalékok állnak rendelkezésre, másrészt a nemzeti vagyonosodás a legszélsőbb rétegekben is észrevehetővé vált. Kivált a termelők rendelkeznek jelentékeny összegek felett, amelyek a mezőgazdasági és ipari termékek nagy áremelkedése folytán állottak elő és amelyek jórészt bizonyára a hadikölcsön jegyzésére fogják fordítani. Általában a kereskedők helyzete sem kedvezőtlen, sőt itt is számbavehető tartalékolások történnek, amelyek most alkalmas formában lesznek gyümölcsöztethetők. Epp ezért az új hadikölcsön elé jogos és fokozott bizalommal nézhatunk.

A pénzügyi szükséglet az entente államaiban sokkal nagyobb mértékben jelentkezik, mint nálunk, vagy Németországban. Különösen Anglia érzi a ránehezedő obligók súlyát, miután a hadikölcsönök naponta ötmillió font sterlingre, vagyis százhuszmillió koronára emelkedtek. Angliának van ugyanis a négyes-szövetség tagjai közül a legkisebb hadserege, mégis aránytalanul nagyobbak a kiadásai, mert sok kedvezményben kell részesíteni önkéntesen jelentkező hadseregét és a hadba vonultak hozzátartozóit. Azon a kölcsönön kívül, amit Anglia Franciaországgal együtt akar Amerikában felvenni, kétszázötven millió fontnyi belső kölcsönt is akar igénybevenni. Kétségtelen, hogy ez a kétfős pénzügyi művelet éreztetni fogja hatását az angol pénzpiacra, amely máris kedvetlenül és aggodalommal nézi a haditerhek aránytalan megnövekedését. A francia kamara előtt szintén újabb nagy hiteljavaslat fekszik. Eddig Franciaország rövidlejárati hiteleket, valamint előlegeket vett csak igénybe, aminek kedvezőtlen következményei a francia jegybank kimutatásában jelentkeznek. A legutóbb nyilvánosságra került státus szerint a jegybanknak a kincstár határozott száz millió frankkal tartozik, ami valószínűleg eljlesztő összeg. Sokba kerül Angliának és Franciaországnak a többi szövetséges is, miután ugyancsak egy legújabb kimutatás szerint maga Franciaország ötszázhuszmillió frankot adott kölcsön és Anglia is körülbelül ilyen összeggel szerepel mint hitelező a Balkánon és Oroszországgal szemben. Mindehhez járul Oroszország újabb nagy hitelszükséglete, a melynek biztosítása érdekében Bark orosz pénzügyminiszter állandóan uton van Páris és London közt.

Az entente a háború kitörésekor arra számított, hogy Németországnak és a monarchiának hamarosan kifogy a gazdasági lélekzavartele és kénytelenek lesznek hamarosan békéért könyörögni. A háború tizennegyedik hónapjában a központi hatalmak saját erejükre, aranyukra és tartalékjukra építve, (örbetetlenül) vívják a maguk létentartási harcát és minden pénzügyi tranzakció, a melyet határaikon belül bonyolítanak le, újabb és újabb bizonyosságot adja annak, hogy mindenképpen méltók és képesek a végleges győzelemre.

Hősök törték meg az orosz offenzívát Kelet-Galiciában.

(Az ellenség értéktelen helyi sikerei. — Farkas kapitány huszárjai két kozákezred ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

A keletgalíciai orosz offenzíváról jelentik a főhadiszállásról: Mértékadó helyről kapott információim szerint a galíciai fronton a helyzet ma is ugyanaz, mint volt az orosz offenzíva megkezdésének pillanatában. Azzal a halálán veszteséggel, a melyeket az oroszoknak tömegrohamaik alatt a szövetségesek tüzésége okozott, egyetlen négyzetméter térfelület sem áll szemben. Az oroszok pillanatnyi előnye részsiker volt, a melyet nem is használtak ki, mert attól tartottak, ha a bonyomlott frontszakaszba tovább mennek előre, oldalozni fogják őket és így megelégedtek azzal, hogy a szövetségeseket lehetőleg hosszú ideig feltartsák.

A legutóbbi napok kemény próba elé állították a Bothmer-sereg kitarását, ellenálló erejét és idegeit ép úgy, mint a Pfianzer-Baltin-hadsereg szárnyát. A német és magyar katonák azonban keményen kiállották a próbát, keményen verekedtek a horvátok és az ukrainai légio.

Az utóbbi időben Keletgaliciában ismét az a csendes, szóró eső esik, a mely ellen nincs semmi védekezés, a mely az ember csontjáig hatol, a mely ellen nem használ a gumikabát, sőt az sem, ha a katonák köpenyegük összes nyílásait lakóik. El mellett a szövetségesek előnyomulása oly gyors volt, hogy az emberokről alig került le a ruha. Így egy hatvan éves dandárparancsnok beszélt nekem, hogy már több hónapja ruhástul alszik.

Az orosz foglyok egybehangzóan beszélték el, hogy náluk nagy a municióhiány s hogy a tüzéségnek a hadvezetőség egyenesen megtiltotta, hogy löjjenek. Német repülőket azonban már e hónap elején jelentették, hogy Ternopolba számtalan vasuti rakomány érkezett s hogy ott csapatokat szállítanak ki. A Szereth-menti erdők lehetővé tették az ellenségnek, hogy láthatatlannul végezze csapateltolását s majd a középső Szerethnél a tramblowai hidfőnél, majd a felső Szerethnél, a tarnopoli hidfőnél, majd pedig a Dnyeszter torkolatánál lépjen fel tömegekbe vont erővel. Ennél az ellenoffenzívánál működtek ismét először közre a kozákok, a kik eddig csak mint gyújtogatók és rablók szerepeltek. Rendszeresen egy-egy erdőszélen itt-ott feltűnt két-három kozák, a kik a legkülönbözőbb irányban haladtak látszólag terv nélkül, aztán mind több és több, mikor meglehetősen közelbe értek, csatlakoztak egymáshoz, vad attackra indultak, de mire ami vonalunk közelébe értek, hirtelen oldalt elfordultak s helyet adtak gyalogságuk rohamoszlopának, amely mögöttük öt-hat sorban közeledett. A rohamot rendszeren a tüzéség irtószagos lövöldözése előzte meg s ez a municiópazarlás a legélesebb ellentétben állott az eddig tanúsított takaróssággal. Miután a mi csapataink még előnyomulásban voltak, amikor az orosz ellenoffenzíva megkezdődött, kiépített fedezékeink nem voltak, hanem csak ideiglenesek, amelyeket még drótkadályok sem védtek. Így az orosz rohamoszlopok, habár számosat megsemmisítettünk, végül még is behatoltak a németek és magyarok lövészárkaiba s egy-egy kis szakaszért ember-ember ellen a legvéresebb küzdelem folyt, amely csapataink páratlan hősiességéről tett tanúságot.

Farkas huszárkapitány például háromszáz huszárjával utóvédként volt kirendelve. Észrevette, hogy egy üteget két kozákezred attackiroz. Az üteg végsőkig kitartott, legutolsó lövegét is az ellenség tömegei közé küldötte, azután megkísérelte „aufprotzolni” s a közeli faluba jutni. Az üteg az országúton galoppozott, a kozákok vele párhuzamosan két oldalt s már biztosak voltak zsákmányukban. Ekkor lépett közbe Farkas, barát és ellenség közé vetette magát s az üteget védve kísérte azt. Délőtt tizenegy óra délután hatig Farkas huszárjai ötször attackoztak a két kozákezred ellen. Sok kozák a fűbe harapott, sajnos, Farkas huszárjai közül is sokan életükkel fizettek, de az üteg megmenekült. A kifáradt hősi csapat végre elért egy majort, ahol Farkasnak már előzőleg két gépfegyvere volt elrejtve. Farkas látszólagos attackot intézett, a kozákok felvették a harcot, ekkor azonban a kapitány hirtelen „hátra arcot” vezényelt, a magyar huszárok a majorba vágáltak, ahová a kozákok követték őket. Ekkor azonban hirtelen megszólalt a két gépfegyver s a beözönlő kozákok közt rontó vérfürdőt rendezett, a lovak alatt ordító, haldokló emberek fetrengtek, a megmaradottak pedig vad pánikban menekültek.

Farkas kapitány azonban nem pihent meg. Távosóvával észrevette, hogy a faluban Linde őrnagy szorongatott helyzetben van s nyolevan emberével védekezik az öt körül fogó kozákok ellen. A nyolevan ember karcolt alkotott s úgy utasították vissza a támadókat, akik már oly közel jutottak, hogy a védők közül egyesek már lándzsától sebaültek meg. Linde őrnagy feltűzette a bajonettet, maga is felkapta egy elesett vitéz fegyverét s bajonettámadással akart magának levegőt szerezni. Ebben a kritikus pillanatban érkezett meg Farkas megmaradt huszárjaival, a kozákokat hátba és oldalba támadta és elűzte őket. Linde csapatával egyesülve azután visszavonult a faluba, ahová előzőleg már az üteg is eljutott. Közben beesfeledett. Farkas huszárjai most a falu keleti szélén beásták magukat, rajvonalba fejlődtek s az ellenség valamennyi előretörési kísérletét feltartóztatták. Így tartottak ki egy falat kenyér, egy pernyi alvás nélkül másnap délutánig, amikor egy hadosztály érkezett segítségül. Farkasnak azonban, aki alól két lovát kilőtték s aki combján maga is megsebesült, még volt ideje és gondja arra, hogy hatvan kozákvat zsákmányoljon s ezzel pótolja lovakban ért veszteségét. Ilyenek azok a férfiak, akiknek ellenállásán az oroszok keletgalíciai offenzívája megtört.

Naptárhirdetők

szíves figyelmébe.

Az ARADI KÖZLÖNY kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni szíveskedjenek.

Vilmos császár és a magyar honvédek.

(Tizennyolc vaskereszt. — Ünnepe a vielleckeai sóbányánál.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 27.

Egy aradi orvos, a ki az északi harctéren teljesít szolgálót, vonzóan írta le aradi ismerősének küldött levelében Vilmos császárnak Krakó közelében történt látogatást.

Még szeptember harmadikán történt, hogy Krakóban a reggeli órákban egy lovas küldönc járta be a várost. Amerre csak elhaladt, hangos kürtészó töltötte be az utcákat. A küldönc mindenfelé kihirdette, hogy délelőtt tíz órakor II. Vilmos német császár diszkisórétevel nyole automobilon Krakóba érkezik. Valójában tíz óra felé a német, osztrák és magyar zászlókkal feldíszített városban megjelent a Wawel felől jövő nyole gyönyörű sárga automobil. Az elsőn ült II. Vilmos német császár a szárnysegédével. A vendégeket a Marien templom előtt a krakkói vár parancsnoka fogadta és üdvözölte.

II. Vilmos német császárnak és diszkisóréteinek Krakóba való érkezése egy nagyon érdekes és szép kirándulásnak volt a középontja. Krakótól nem messzi fekszik Orosz-Lengyelország területén a Viellecke nevű világhíres sóbánya, amelyet az oroszok egyrészen fel is robbantottak. A vielleckeai sóbánya öt kilométer terjedelmű és kétszáz méter mélységben van a földtől. A belseje az alkotó művészet csodája, a lüszterek, a balkonok, a termek teljes berendezéssel, a grották mind-mind sóból vannak kifaragva benne. Ezt a tüneményes sóbányát jött meglátogatni II. Vilmos német császár diszkisóréteivel és itt a sóbánya Stefánie grottája előtt játszódtott le az a nevezetes esemény, amely tartalmánál és szépségénél fogva feledhetetlen lesz a szemtanuk előtt.

— Délután négy órakor ugyanis a Stefánie grotta előtt sorba fel volt állítva tizennyolc magyar katona. Valamennyien a honvédek csukaszürke ruhája. Az egész grotta tündéri fényben uszott, amelyet a vér-vörös fényben izzó fáklyák árasztottak. Különböző néma csend és a várakozók feszült kíváncsisága ragyogott a jelenlevők arcán. II. Vilmos német császár érkezése negyed ötre volt jelezve. Egyszerre a sóbánya lépcsősora felől a katonabanda ünnepi hangjai hatoltak le a kétszáz méternyi mélységbe. A zene a Wacht am Rheint játszotta.

— Jön a császár.

Pár pere múlva fáklyák bíbor fényétől övezve, egymásután szálltak le a sóbánya mélyébe a császár és kísérete.

— II. Vilmos német császár e délutáni látogatása a vielleckeai sóbányába még egy hivatalos funkció teljesítését foglalta magában. A császár ugyanis augusztus közepén a német csapatokkal együtt küzdő két honvédezred katonái közül összesen tizennyolcat tüntetett ki a vaskereszttel. Mind a tizennyolc katona augusztus vége felé a vielleckeai kórházban pihente ki a hosszas harcok fáradalmait. A német császár értesült arról, hogy a tizennyolc honvéd Vielleckén van és egy nagy uralkodó előzékenységgel is, mivel maga akarta a tizennyolc magyar vitéz mellé tüzni a vaskeresztet, szeptember harmadikán Vielleckére jött. A német császár megérkezése után a vielleckeai katonai parancsnok bemutatta a császárnak a honvédeket, skit a császár németül

üdvözölt. Az üdvözölő beszédet egy főhadnagy tolmácsolta a kitüntetett katonáknak. A beszéd után II. Vilmos német császár egy német mazzarangú tiszt kíséretében feltűzte a honvédek mellére a vaskeresztet. Mindegyik katonával kezét fogott. A vaskeresztet feltűzése után mindegyik honvéd egy-egy száz koronást kapott a császártól. Az ünnepség befejezésekor elénkelték a honvédek először az Isten áldd meg a magyart, amit a császár és a diszkisérte hajadonfővel hallgatott. Az ünnepség betetőzésekor hat órakor ugyancsak a Stefánie grottában lakoma volt a kitüntetett honvédek tiszteletére, amelyen II. Vilmos német császár ugyancsak részt vett.

Ez alkalommal németül még egyszer üd-

vözölte a társaságot és koccintott a tizennyolc honvéddel. Este hét óra felé távozott el II. Vilmos német császár és diszkisérte, de előzőleg még beirták nevüket a bánya látogató könyvébe. II. Vilmos német császár és diszkisérte este nyolc órakor hagyta el Veliéckét, ahol egy gyönyörű és családi ünnepség zajlott le szeptember harmadikán. Még szeptember harmadikán éjjel megérkezve Krakkóba a császár, azonnal tovább indult kíséretével. A német császárnak fél napi veliéckei tartózkodása a közvetlen hangulatánál és a császár leereszkedő nyájaságánál fogva legérdekelőbb, legmegragadóbb epizódja az utóbbi hónapok háborús eseményeinek.

Románia fenntartja a fegyvertelen semlegességet.

(Mecáfolt kormányválság. — Milliók a kiviteli díjakból. — Románia viszonya a Balkán többi államaihoz.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, szeptember 27.

A bukaresti oroszofil lapok jelentik, hogy a Párisba küldött Antonescu igazságügyminiszternek sikerült a 800 milliós kölcsönt megkötnie.

A oroszofil lapok fenti híréhez a „Bukaresti Tagblatt“ a következő megjegyzést fűzi:

— Ennek a jelentésnek előbb meg kell várni a hivatalos megerősítését. Közel egy milliárdnyi kölcsönnek a felvétele a mai időben nem csekély dolog; másrészt pedig, ha Franciaország, Angolország kölcsönözni akarnak, akkor oly értelmű politikai feltételeket szabnak, amelyeket Románia öngyilkosság elkövetése nélkül bizonyára el nem fogadhat.

Mese Bratianu lemondásáról.

Bukarest. Tegnap este az egyik bukaresti oroszofil lap külön kiadásban azt a hírt röptette szét Bukarestben, hogy Bratianu miniszterelnök benyújtotta a királynak a kabinet lemondását. A kormány hivatalos lapja, a „Viitorul“ ugyancsak külön kiadásban nyomban és kategorikusan mecáfolta ezt a fantasztikus hírt.

Szerbia követe tanácskozik Bukarestben.

Bukarest, szeptember 27. Marinovic bukaresti szerb követet Porubaru román külügyminiszter tegnap délelőtt kiballgatáson fogadta. A külügyminiszter tegnap hosszabbideig Ferdinánd királlyal dolgozott.

Rendszabályok az orosz-román határon.

Bukarest, szeptember 26. Ismételt panaszok, hogy az orosz határmenti hatóságok nagy nehézségeket támasztanak az Oroszországba utazó közönséggel szemben. A romániai zsidóktól megtagadják az utlevél látatását. Ez okból nagyon megcsappant a Moldova és Besszarábia közötti kereskedelmi forgalom.

Orosz repülőgépek Románia felett.

Bukarest, szept. 27. Radautából jelentik: Tegnap délután 3 óra tájban négy orosz repülőgép szállott el a város fölött. Két órával később újabb két repülőgép volt látható. Mind

a hat repülőgép Bukovina irányából jött és Lipceni (Besszarábia) felé vette az útját.

Milliók kiviteli díjvedelmek.

Predeal, szept. 27. A román fővámhivataligazgatóságához augusztus havában 3.838.869 lei és 46 bani folyt be aranyban a kiviteli díjak fejében.

Pasios a „lábhoz tett fegyver“ politikájáról.

Bukarest, szept. 27. A bukaresti „Journal des Balkans“ kiadója Nisben beszélgetést folytatott Pasios szerb miniszterelnökkel, aki a többek között ezeket mondotta:

— Mi készen vagyunk bármily eshetőségre és bizunk abban, hogy közös fáradozásunknak meglesz a végleges eredménye. Meg kell tennünk a kötelességünket. Ha szerencsétlenségünkre legyőzötnék, amit én nem hiszek, nem egyedül lennénk a legyőzöttek: osztozkodnánk Európa sorsában, amelyet sem elnyomni, sem a föld színéről elpusztítani nem lehet. Abban a valószínűtlen esetben, ha a német hatalmak győznek, a semlegeseknek, akik nem támadták meg őket, egyáltalában nem fognak hálával tartozni. Ők tudják, hogy nem a kedvük hiányzott a semlegeseknek, hanem, csakis a veszedelemtől való félelem tartotta vissza azokat. A semlegeseknek ezen kategóriája tehát semmit sem fog nyerni, ha a legvégsőig is tartják lábál a fegyvert. Egy legyőzött ellenségnek a helyzete talán jobb lesz, mindenestre becsültebb, mint az övék.

Ha meggondoljuk — írja az egyik németbarát bukaresti lap, — hogy a szerb miniszterelnök ezen kijelentést egy román újságíró előtt tette, úgy megértjük, hogy kinek szólnak Pasios reflexiói.

Rubin, aki a hivatalos „Independance Roumaine“ nek főszerkesztője, jelentését a következő mondattal zárja be.

— A benyomás, amelyet az illusztris szerb államférfinnal folytatott beszélgetés keltett, az, hogy csak az elvek politikájának lehet világos irányzata. Az empirikus politikában ellenben, amely a változó körülményektől függ és nem tartja szem előtt egy nép sorsának legfontosabb problémáit, hiányzik az egység és a logika.

Elvárható, hogy a „Journal des Balkans“ kiadója és az „Independance Roumaine“ főszerkesztője ezen álláspontot lapjaiban is megfogja védelmezni hazája javára.

Bolgár-román tanácskozás.

Bukarest, szeptember 27. A bolgár kormány hivatalos organumai a következő kommunikét közlik:

— Derussi román követ, Radoslavov miniszterelnök és Toncew pénz-

ügyminiszter legutóbbi összejövetele legkülönbözőbb kombinációkra adott alkalmat. Azt beszéltek, hogy ezen az összejövetelen a várnégyszögnek Bulgáriának való visszaadásáról esett szó. Ezeket a híreket a leghatározottabban mecáfolhatjuk. A fent nevezett urak találkozásának az átviteli szállítás kérdésének rendezése volt az egyetlen célja.

A németbarát Bulgária.

Bukarest, szeptember 27. A Venizelosz-párti „Hestia“ kétségbeesetten panasolja el Bulgária és Németország viszonyáról a következőket:

— Németország támogatja és bátorítja Bulgária aspirációit. Gazdasági és katonai támogatást nyújt és oda igéri neki Thrácián kívül Szerbia egy részét is. Németország ezen támogatása által a 8 millió lakosú Bulgária a Balkán első tényezőjévé válik.

Bukarest. Giurgiuból jelentik a bukaresti lapoknak: A ruszosuki állomásra érkezett összes romániai lapokat lefoglalták. A rekvirálást folytatják Ruszesukban. A németek és osztrák-magyarok mellett nagy propagandát csinálnak és ebből kifolyólag különböző helyeken gyűléseket és összejöveteleket tartanak. Ma falragaszokon hirdették ki az újság és levél cenzurát. A szófiai személyvonal rendszeren közlekedik. A Romániába szülő árukat az állomásokon leraktározta.

Orosz torpedóhajók román gőzösök ellen.

Bukarest, szeptember 27. A N. T. H. jelentése. Konstancából jelentik: Tegnapelőtt a konstancai kikötő körzetéből kiinduló két nagy román gőzöst egy orosz torpedónaszád vett üldözöbe. A két gőzös sietve menekült északi irányban és még az est beállta előtt a Dunatorkolatban levő Tulosa kikötőjébe menekültek, ahova az orosz torpedónaszád követte őket. A torpedónaszád órákosszat várakozott lesben, míg végre az éjszaka sötétjében eltűnt.

Román hajózási körökben nagy felháborodást keltett az orosz erőszakosság. A kormány erőlyesen interveniált az ügyben követe által a pétervári kormánynál.

Ruszofili tüntetések Bukarestben.

Bukarest. A Viitorul a tegnapelőtti zavargásokról a következőket írja: A tüntetők élén ezuttal az ellenzéki párt ismert ügynökei haladtak. A tüntetést ezen párt rendezte, olyan egyéneknek, a kik mint Filipeszku serény kortesei ismeretesek. Semmi kétséget nem hagy hogy a tüntetés eredete és célja felől nem szabad szem elől tévesztanünk, hogy itt tüntetéseket rendeznek, másrészt pedig kísérleteket tesznek arra, hogy politikusok tiltakozzanak bizonyos lapok ellen. Ha a közvéleményt az ilyen zavargások eredetéről és céljáról világosan tájékoztatjuk, bizonyos, hogy helyesen fogja felfogni a helyzetet.

Román szociálisták a semlegesség fenntartásáért.

Bukarest. A román szociálista klub helyiségében tegnap gyűlést tartottak, amely a következő határozati javaslatot fogadta el: Tekintettel a román hadsereg mozgósítására irányuló mozgalomra, az összegyűltek ismételt a határozatot hozzák, hogy folytatják a harcot a semlegesség fenntartásáért. A román kormánynak a mai körülmények között a becsületes, állandó semlegességet kell biztosítania.

Aradmegyei szolgabíró szökése orosz fogságból

(Kabdebó Antal dr. két heti bujdosása a fronton. — Kaftánban az ellenséges vonalak között.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 27.

A fogságba esés és a szökés gondolata nagyon közel eső fogalmak. Csak a rokon fogalmakat nagyon különbözően fogják fel az oroszoknál és nálunk. Az oroszok — példa rá a sok-sok ezrével akadó orosz fogoly — valószínűleg kíváncsok a fogságba és ha egyszer ott vannak a biztos osztrák-magyar, vagy német kézben, de hogy is kíváncsok hazra és a szökést orosz foglyoknál csak egyféle formában ismerik: a „fogságba-szökés” alakjában. Így történik meg, hogy az este még csak ezer főnyi orosz fogoly csapat, amely a harc vonal közelében várja az elszállítását, néha hajnalig ezerötszáz emberre szaporodik a hozzácsököttekkel. Azok, a miénknél jóval ritkább és kisebb számú fogolytranszportok, amelyeket az oroszok küldhetnek országuk belsejébe, Szibéria felé vivő utjuknak különösen az elején éppen az ellenkező jelenséget mutatják: egyre apad a foglyok száma; az el-elszökös, csapatjukhoz visszavándorló és ismeretlen földön, idegen országban bujdosásra kész katonák minden alkalmat megragadnak arra, hogy kísérjék elől ellanjanak.

Sok elszánt és derék vitéznek sikerült is elérnie harc vonalunkat, ahol már régen elvesztettnek, Szibériába utazónak tartották bajtársai. Ilyen elszántással és halálmegvetéssel került vissza nemrég több mint két heti távollét után csapatjához Kabdebó Antal dr. tb. főszolgabíró, aki egyik északon harcoló hadtestünkben teljesít szolgálatot, mint tartalékos főhadnagy, amióta — mintegy tíz hónap előtt — a máriaradnai főszolgabírói hivatalból bucsút vett. Kalandos és izgalmas napok után jutott vissza orosz földről, orosz fogságból Kabdebó dr. Egy sebesült tiszt, aki most jutott el Aradra, a következőket mondta el a vitéz és leleményes tartalékos főhadnagy fogságba jutásáról és szerencsés szökéséről:

— Néhány hét előtt előrenyomulásban lévő csapatunk nehéz napokat élt át. Az oroszok, a kiket szakadatlan harcok közben magunk előtt ültünk, hajtottunk, az erdős vidéken észrevétlenül erősítéseket kaptak és megtámadtak. Az ellenátadást természetesen elhárítottuk, de a reba bocsátkozott csapataink egy része egy előretolt állásban elszakadt a derék seregtől. A körülkerített és tőlünk elvágott csapatban volt Kabdebó Antal dr. főhadnagy is embereivel. Később, a mikor a végtelenül szimpatikus ember és kitűnő katona visszakerült közénk, megtudtuk, hogy a kis csapat mindent elkövetett, hogy az oroszok gyűrűjén át visszavágják magukat. Ugy mondom el töredezetten történetét, a hogyan éppen emlékezni tudok rá.

Amikor Kabdebó főhadnagy meggyőződött róla, hogy az oroszok tuleraje kis csapata és a hátrább álló osztrák-magyar erők között már áttörhetetlen, más irányban igyekezett kitörni, de a beálló sötétségben nem boldogult. Az ellenoldalon levő orosz sereg közelébe érte el a kis, megfogyatkozott magyar csapatot, amelyet így elfogtak. A foglyokat két részre osztották: külön a legénységet, altiszteket, akiknek elszállítását nyomban meg is kezdték. Kabdebó dr. azonban három tisztársával együtt egy kis lakosaitól elhagyott faluban szállásolták el és azt adták tudtukra, hogy csak vasárnap reggel szállítják el őket. Gránátlövés-

től félig romba döntött parasztház átázott, szalmás földjén töltötte Kabdebó dr. az éjszakát. Tisztársait, akik számára a kis oduban nem jutott hely, máshol szállásolták el. Mindössze két szuronyos katona őrizte a nagyon is szellős börtönt és Kabdebó dr., a kiből fogságba esése első percétől kezdve az a vágy égett, hogy megszabaduljon az ellenség kezéből és vissza térhessen harcoló bajtársai közé, felhasználta a kínálkozó alkalmat: éjjeltájban a beomlott fal egyik hasadékán átmászott a szomszéd helyiségbe. Az egykori parasztház konyhája lehetett ez, azonban annyi hely sem maradt benne épen, a hol egy ember megmozdulhatott volna. Mindent törmelék és omladék borított. Az épen álló falhoz lapulva mégis sikerült az elszánt tisztnak a szabadba kivergődni. Ő maga sem tudta utóbb: hogyan ment ez, de egyszerre csak a szabad ég alatt állt. Fegyverét, kardját, revolverét, továbbá látszóvét, irásait, pénzét, óráját elfogatása után elszedték tőle. Ott állt fegyver, tájékozás nélkül, félreismerhetetlen egyenruhájában az orosz sereg közepén. Ez azonban nem riasztotta meg: a vágy, hogy visszajusson csapatához, annyira erős volt benne, hogy nem törődött az akadályokkal.

A rombadönt ház kertjén óvatosan surrant végig és egy félig letaposott sövénykerítésen át lejutott a falucska kertjei alján folydogáló patakhoz. A mély mederben, amelynek szakadékos partja arra vallott, hogy a patak alaposan megárad esőzések idején, térden felül ért a víz. A vízben gázolt előre abban a reményben, hogy így bejut az elfogatása előtt látott erdőségbe. Az éjszakában senki sem vette észre, amint végig lappangott a patak medrén. Utóbb megtudta, hogy azért nem talákozhatott orosz őrkkel, mert nem az oroszok frontja elé, hanem az előretartó orosz seregek mögé vezette az útja. Amikor hajnalodni kezdett: kimászott a partra és a sűrű bokrosban rejtőzött el. Itt töltötte az egész napot és csak este felé folytatta útját.

Három, vagy négy napot bujdosott így a legkísértebb helyzetben, lehetetlenül sáros, tépelt, felismerhetetlenné vált egyenruhában, kiéhezve. Végre elmaradt az orosz seregek nyüzsgése, szakadatlan előrenyomulása: kijutott a harc vonalból. Végül elszánással betért egy mély völgykötvényben levő piszkos kis faluba. Alig néhány házból állt a harcok zajától, dulásától eléggé megkimélt falucska. Lakói: jobbra asszonyok, egy pár öreg ember (a fiataljait elhajtották katonának az oroszok) barátságosan jó szíven fogadták a nyelvükön alig beszélni, elcsigázott katonát. Enni-inni örömmel adtak neki és marasztalták maguk között. De a szökevény csak egyetlen éjszakát mert pihenni, attól tartva, hogy valaki mégis az oroszok kezére juttatja. Nagyjából valahogy megértette, hogy milyen irányban kell tartania a határ felé és ami még a tájékozásnál is hasznosabb volt: egyenruhája helyett durvaszővésű ruhát és zsíros, szennyes kaftánt kapott jó akaróitól, akik még élelemmel is ellátták.

Neki indult tehát az utnak, amelyen a mi csapatainkhoz remélt eljutni. Fáradhatatlanul ment előre, mindig erdei ösvényeket, patakmedreket keresve ki utnak és nagy kanyarodó-

kat téve, ha orosz csapatok közelségét sejtette. Egy hétnél tovább tartott ez a második bujdosás. Mennél közelebb jutott az orosz fronthoz, annál fenyegetőbb lett az a veszedelem, hogy előrsök kérdőre vonják és felismerik a nagyranőtt borostás szakát, szennyes külső és szennyes kaftán alatt is az osztrák-magyar tisztet. Nem volt nap, nem volt óra, amelyben ne kellett volna attól tartania, hogy most szakad vége fáradságos utjának. Amikor olyan közel jutott a harc vonalhoz, hogy már megkülönböztethette a mi fegyvereink ropogását az oroszok tüzelésétől, még mindig három napba telt, amíg az orosz front mögött ide-oda vándorolva helyet keresett az átjutásra. Előzmiszeréből kifogyott, álomra alig merete hunyni a szemét, hogy álomában meg ne lephessék.

A teljes kimerültséget megelőző utolsó elszántással végül egy éjszaka — a fogságba jutását követő tizenötödik éjszakán, tehát teljes tizenegy napi bujdosás után — elkerülte az orosz előrsök figyelmét és eljutott a mi gránátainkhoz. Ezek szuronyal fogadták az előlük támoigó halálsápadt, elcsigázott kaftános embert és ugyancsak hitetlenkedtek, amikor megszólalt:

— Kabdebó Antal dr. főhadnagy vagyok!

Másnap már közöttünk volt — egészen a közelünkben jutott vissza harc vonalunkba — és mindenki örömkönyekkel fogadta a törhetetlen erejű szolgabírót, akinek két heti nehéz bujdosás után sikerült visszajutni új előrenyomuláshoz, késülő bajtársaihoz.

Neuman Dániel báró balesete.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 27.

A pécskai úton ma délután kisebb és szerencsésen minden komoly következés nélkül maradó baleset érte Arad legnagyobb gyártelepének egyik tulajdonosát, végvári Neuman Dániel bárót, a Neuman-testvérek cég tagját.

Neuman Dániel báró, aki az Andrássy-téri Neuman palotában lakik, ma is ép oly fáradhatatlan tevékenységgel veszi ki részét a cég hatalmas üzemeinek és vállalkozásainak vezetéséből és irányításából, mint azt évtizedek óta megszokta. Magas kora semmivel sem csökkentette munkakedvét és munkabírását és ma is délelőtt délután ott van a gyártelepen megszokott íróasztala mellett és csak este tér vissza a városba.

Ébéd után mindig magánfogaltján megy ki Neuman Dániel báró a gáji gyártelepre. Így történt ez ma délután is. A fogat a megszokott időben elállott és a tüzesvérű lovak sebesen röptették ki a Varjassy József utcán, Vásártéri-úton, Pécskai úton a gyártulajdonost. Neuman Dániel báró fogatát a háború kitörése óta új kocsis hajtja, mert a báró régi kocsis bevonult katonának és mostanában került haza a harctérről beteg. Az új kocsis pedig, aki ellen egyébként idáig nem volt különösebb panaszra ok, ma feltűnő bizonytalansággal ült a bakon. A bárónak feltűnt, hogy kocsisra milyen ingadozva fogja a gyeplőt és milyen pityókosan viselkedik. Réá szólt a kocsisra, majd, amikor meggyőződött arról, hogy a kocsis képtelen tovább hajtani, a hetvenes években levő báró maga vette kezébe a gyeplőt, hogy kihajtasson a gyártelepre.

A két lovat azonban már előbb nyugtalanná, ingerültté tette a kocsis kapkodása és most, amikor ismeretlen közben érezték a gyeplőt, hirtelen elrántották a kocsit, neki mentek egy utszéli fának. A kocsi felborult,

meg is rongálódott és Neuman Dániel báró kizuhant az uttestre. A kocsik kerekei horzsolták is a bárót, komolyabb baja azonban nem történt, annál is inkább, mert a segítségnyomban kéznél volt. Goldschmidt Sándor aradi bankár pár pillanattal a baleset után ért oda kocsiján, amelyet rögtön megállított és Neuman báróhoz sietett.

A báró kijelentette, hogy nem érez semmi fájdalmat az esés okozta rázkódástól eltekintve. Mialatt azonban a fogat megrongálódott, Goldschmidt a maga kocsiját ajánlotta fel és azon vitte ki Neuman Dániel bárót a gyártelepre. A balesetről ott megdöbbenéssel értesültek, azonban mindjárt örömmel vették tudomásul a történetet mosolyogva elbeszélő bárótól, hogy teljesen jól érzi magát és azt hiszi orvososi kezelésre sincs szüksége.

H I R E K. LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Angol jelentés a loosi német ellen-támadásról.

London. French tábornagy szeptember 27-iki jelentése a következő: Vasárnap estétől a mai délutánig heves küzdelem folyt azon területen, a melyet tegnap meghódítottunk. Az ellenség heves támadásokat intézett Loostól keletre és északkeletre azzal az eredménnyel, hogy a Loostól északra fekvő vidéken kívül az egész elfoglalt területet, Loost beleértve, megtartottuk. Az ellenséges tartalék támadását magunkra vontuk és ezzel lehetővé tettük, hogy a franciák a jobbszárnyon újabb előrehaladást tehessenek. A tegnapi harc után idehozott foglyok száma 2600. Ezenkívül ágyukat és nagyszámú géppuskát zsákmányoltunk. Repülőgépeink Loffiesnél (Douaytól keletre) egy vonatot bombáztak és egy csapat-szállítónaton Rosualt-ban (St. Amand mellett) kisiklásba hozták. Bombáztuk a valenciennesi pályaudvart is.

Francia tábornok utja a Balkánon.

Bukarest. D'Amade tábornok tegnap este Nisből Pétervárra való útjában ide érkezett.

Kitüntetett hős német repülő.

Berlin. Freiburgból jelentik: Bóhm bajor repülő altisztnek, aki szombaton Elzachnál két francia repülő lezuharását idézte elő, a császár által adományozott első osztályú vaskezretet a főhadiszálláson mellére tűzték.

Fiatal német népfelkelők behívása.

Bécs. A német nagykövetség közlése szerint az európai külföldön tartózkodó katonai szolgálatra alkalmas, ki nem képzett német népfelkelésre kötelezettek, akik az 1916-ik korosztályhoz tartoznak, kötelesek azonnal visszatérni Németországba és a legelső általuk elérhető katonai parancsnokságnál jelentkezni.

Vége a wolhyniai orosz offenzívának.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti a sajtózállásról: Az orosz offenzíva Wolhyniában befejezettnek tekinthető. Az utolsó huszonnégy órában az oroszok komolyabb akcióit már nem kezdték.

Megszűnt a bolgár-szerb vasut-forgalom.

Szófia. A mozgósítás mindenütt a legnagyobb rendben közeledik a befejezéshez. Az aktív ezredek felvonulása titkos marsrutával folyamatban van. Tegnap a szófiai házi-ezred elhagyta a lakosság lelkes tüntetése mellett a fővárost. A katonák teljesen ujonnan voltak felszerelve, ami még az entente követeknél is a legnagyobb feltűnést keltette. A vasut-forgalom Szerbiával be van szüntetve, a görög határt erősen őrzik.

Filipesku román mozgósítást követel.

Bukarest. Filipesku pártja manifesztumot adott át a kormánynak, melyben követeli, hogy a román hadsereg mozgósítását rendeljék el, nehogy Románia ki legyen szolgáltatva a központi hatalmak bekerítésének.

Katonai intézkedések a bolgár kikötőkben.

Konstantinápoly. Burgas és Várna bolgár kikötőkben nagy katonai intézkedések történnek, hogy esetleges orosz támadás ellen elkészülve legyenek.

Szalonikiben entente-csapatokat várnak.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Konstantinápolyból: A görög mozgósítás egyelőre még óvintézkedésnek tekinthető, de az entente óriási erőlködést fejt ki Athénben, hogy Nagy-Bulgária rémképével magához fordítsa a görögöket. Venizelosz újból entente-barát érzelmeket mutat, de a király és a vezérkar ragaszkodik az eddigi állásponthoz. Az entente Szalonikit akarja operációs bázisnak felhasználni balkáni terveiben és francia, valamint angol tisztek már inkognitóban Szalonikiban tartózkodnak és a szerb határ felé utaznak. Szaloniki kikötőjébe már muníciós rakományok is érkeztek és előkészületek tesznek csapatok partraszállítására is. Kérdés, hogy Görögország eltűri-e meglegessége ilyen megsértését, de ameddig Venizelos kormányon van, addig valószínű, hogy Görögország aligha foglal állást az entente ellen.

Bécs. Az itteni görög követ kommunikéban közli, hogy a király és Venizelos között a mozgósítás kérdésében teljes az egyetértés.

Luganó. A Corriera della Seranak jelenti Athénből: A kamara szerdán össze fog ülni, hogy fontos kérdésekben hozzon határozatokat. Hivatalosan bejelentették, hogy a vasuti forgalom Bulgáriával megszűnt.

A cár gyűlöli Vilmos császárt.

Állíratlan tudósítás.

Frankfurt, szeptember 27.

A Frankfurter Zeitung közli egy orosz hivatalnok érdekes levelét, melyet egy Gantben megjelenő orosz forradalmi szellemű lapnak küldött. A levél, amely kevéssel Nikolajevics Miklós bukása előtt íródott, így szól:

...Az kérdezitek tőlem, mi újság a felsőbb szférákban? Gyökeres változás nem történt, csak annyi, hogy Nikolajevics Miklós állása megrendült. Külföldön létem alatt azt az általános véleményt hallottam, hogy a nagyherceg személye egyet jelent a háborús párttal és hogy ezzel szemben a békepárt élén a cár áll. Mindenfelé azt hiszik, hogy a cár és a cárné szívesen hajlik a Németországgal való különbéke felé és ettől csak a hajthatatlan Nikolajevics Miklóstól való aggodalom tartja őket vissza. Még itt Pétervárott is sokan így gondolkodnak. Azt mondják, hogy a cár és a cárné tulajdonképpen németek, csakis a nagy-

herceg igazi orosz és ha az uralkodópár valamiképpen Németország felé közelednék, akkor Nikolajevics Miklós kerülne a trónra.

Meggyőződésből írhalom, hogy mindezek a hírsztelések valótlanok, vagy csak igen kis részükben fedik az igazságot. A cár végtelenül gyűlöli „barátját és testvérét”, II. Vilmost. Bosszút liheg ellene, mert a cár természete nem tűri a mellőzést, a háttérbeszorítást. Példa erre Witte esete, aki 1905-ben a cárra kényszerítette akarát a bár akkor az uralkodó barátságát színelte iránta, később személynét, amikor a fekete százak merényletet követtek el ellene.

A cárt még Witténél is jobban megalázta a német császár. Amikor a háboru kitérőse előtt a cár személyes tárgyalást ajánlott II. Vilmosnak, a császár válaszában csak egy félvállról kezelte és ultimátumot küldött neki. A cár ezt nagyon szívére vette és azóta gyűlöli II. Vilmost, valamint az egész Hohenzollern-dinasztiát. Azt hiszem, kárörömmel nézné, ha Németország köztársasággá alakulna át.

Eppen ezért egész határozottsággal állíthatom, hogy azok a hírsztelések, mintha a cár a különbéke felé hajlanék, teljesen légből kapottak.

— Kitüntetés. Róna Jakab, az aradi Ipar-és Népbank osztályfőnökének három fia van, a kik mind a harotéren vannak. A legkisebbik fia mint egyéves önkéntes Galiciában, a középső és legidősebb — mind a kettő főhadnagy — az olasz háboru kitérőse óta a doberdói fensíkon van. Ezek közül a legidősebb Róna Alfréd, a ki tizennégy hónapja állandóan a fronton van, kitüntetésben részesült. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a III. osztályú katonai érdemkeresztet a hadiékítménnyel kapta.

A király a signum laudist adományozta az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért Ganea Adrián, a 12. honvéd gyalogezrednél beosztott 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak.

— A soproni főispán és a katonai felmentések. Sopronból jelentik: Baán Endre dr. soproni főispán a sajtó útján a következőkben tájékoztatja a közönséget: — Katonai szabadságolási és bizonytalan időre való felmentési ügyekben a főispán senkit sem fogad. Senkise fíradjon a főispánhoz, mert a kérvények, amelyek hivatalosan hozzá beérkeznek, szigorúan, a törvényes rendeletek értelmében gyorsan és igazságosan terjesztetnek föl illetékes helyre.

— Drágább lesz a dohány? Budapestről jelentik: A dohányneműek árát belátható időn belül emelni fogják, amivel szemben illetékes helyen kijelentették, hogy ilyen tervezideig nem merült fel. Értesülésünk szerint a dohánydrágítás kérdése most aktuálissá vált és az erre vonatkozó tervezet kidolgozását megkezdték. A drágítás mérvéről hiteles információ még nincs, miután többféle előterjesztésről van szó, amelyek fölött a pénzügyminisztérium fog végleg dönteni. Az áramelkedés előreláthatólag csak a jövő év elején fog élelbe lépni.

— Halálozás. A Burián, Poor, Rozenyay és Kálmán családok mély szomorúsággal eltelve jelentik, hogy a leghivebb és legönfeláldozóbb testvér, legkedvesebb sógora és legjobb nagynéni nemes Burián Fanny rövid betegség után e hó 26-án délután fél kettőkor oszondosan elhunyt. A megboldogult kedves halott földi maradványai e hó 28-án délután fél 4 órakor fogtak az Eötvös-utca 1. számú házából az ev. ref. egyház szertartása szerint az aradi felső temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békében. Emlékét örökké megőrizzük.

— Hősi halál. Frick Adám temeshidagi kántortanító a Délmagyarországi Tanítóegyesület marosmelléki fiókkörének agilis tagja, a cs. és kir. 61-ik gyalogezred tizedese, életének 28-ik, legboldogabb házassága ötödik, tanítói működése hatodik évében 1914. november hó 18-án délelőtt 10 órakor a haza és a nemzet javáért, Baligródnál Galiciában ellenséges golyótól fejen találva hősi halált halt. Holtteste ellenséges kézbe kerülvén, valószínűleg valamely ismeretlen közös sírba temetett. Halálát özvegye s kis leánykaja, valamint apósa, Bakin Mihály zádorlaci igazgató-tanító, m. kir. postamester, valamint tanítótársai gyászolják.

A cs. és kir. 23. gyalogezred tisztikara mélyen elszomorodva jelenti, hogy derék bajtársa Joles Jenő, tartalékos hadapród Kelet-Galiciában, Gontowa falu ellen intézett rohamban szeptember hó 15-én súlyosan megsebesült és másnap az ezred kötőzhelyén meghalt. Az elhunyt bajtársat az ezred katonai pompával a bukovinai Milus község temetőjében helyezte örök nyugalomra. A király és haza védelmében hősi halált halt bajtársunk emlékét mindekor kegyelettel fogjuk megőrizni.

— Városi földbérlet. Mint ismeretes, Arad városának azon ingatlanai, amelyeket Krisztyóri János bérelt, miután a bérlő katonai szolgálatát teljesíti, felszabadultak. A város a földbérletére árverést hirdetett, amelynek során Steiner Ferenc aradi földbirtokos azt az ajánlatot tette, hogy az egész komplexumot tízenkét évre kibéri. Arad-gáji gazdák kisebb parcellák bérletére tettek ajánlatot. A gazdasági bizottság mai ülésén foglalkozott az ügyvel s úgy döntött, hogy javasolni fogja a tanácsnak, hogy a kisgazdák ajánlatait fogadja el még pedig szokat, amelyek holdanként és évenként 25—26 koronát kínálnak. Azokra a parcellákra, amelyekre vagy egyáltalán nem érkezett ajánlat, vagy pedig a fenti összegnél kisebb bért kínáltak érték, továbbá a városnak még bérbe nem adott szántóföldjeire október 10-én fogják megtartani a gáji kapitányságon az árverést.

— Szőrmemellények és halinacsizmák szállítása a honvédségnek. A m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága a m. kir. honvédség részére az 1915. évre szükséges 150,000—200,000 pár halinacsizmanak és 200,000 darab szőrmés báránnyőr mellénynek 1915. évi december hó 15-ig és december 31-ig terjedő szállítására nyilvános pályázatot hirdet. A szállítási általános feltételek, valamint a szerződés általános rendelkezéseit magában foglaló szerződés-nyomatvány a m. kir. honvéd-központi ruhatárnál, az országos iparvezetésnél és a m. kir. kereskedelmi muzeumnál, valamint a kereskedelmi és iparkamaránál: a szállítandó cikkek hitelesített szabályszerű mintája és leírása pedig a m. kir. honvédközponti ruhatárnál bármely köznapon délelőtt 9—12-ig terjedő időben megtekinthetők.

— Adományok. A hadbavonult katonák családtagjai részére újabb adomány érkezett a polgármesteri hivatalba: Soltész Samu amerikai divatárkereskedő adománya Bruszt Ignác elhalálozása alkalmából 30 korona, Neuman Testvérek tisztviselői kara 100 korona. — A Nemzeti Adozatkétség szobra javára Schulz Károly Máv. ellenőr 20 koronát adományozott. — A hadsegélyző hivatal által propagált és a háború özvegyei és árvái gyámolítására szolgáló Magyar Nők Koronaalapja javára báró Neuman Alfrédné urnő s Neuman család körében értékesített 2 darab 50 koronás, 10 darab 20 koronás és 5 darab 10 koronás emlék szelvényt, összesen 350 korona értékben.

— Ró: 1000 gramin zsir. Hat korona nyolevan fillérbe állapította meg az ármegállapító bizottság a hentesek pressziójának részben mégis engedve a zsir árát Aradon. Hogy ez mérhetetlenül drága arra csak sovány vizsgálás az, hogy október 31. után (addig érvényes a 6'80 koronás zsir) még drágább is lehet. Hogy még ilyen méregdrága áron is egyes aradi henteseknél csak egy-egy negyed kiló zsirt engedélyeznek kegyesen annak a vevőnek, aki egyuttal egyéb húst is vesz, az már ismert fogás a cukor, a liszt és egyéb miszáriákkal ismeretes közönség előtt. A zsir történetében páratlanul homoros eset, hogy a belügyminiszeri rendelet a patikákban a diáználtszir árát kilónként 6 koronában állapítja meg a hentesek 7 koronás és drágább áraival szemben. Egy orvos megsebesítette azt a tréfát, hogy recepten írt 1000 gramm zsirt és ráírta „pro me,” vagyis saját használatra. A gyógyszerész kiadta a zsirt, de egyszerűsáind barátságos levelet írt az orvosnak, hogy a közönség számára ne írjon hasonló vényeket, mert neki magának is több van. Megértük tehát azt, hogy már nem a patika a legdrágább belt.

— Nikita a fronton. Genéből jelentik: A montenegrói sajtóroda jelentése szerint Miklós király a front összes állásaiba látogatást tett és mindenütt beszédet tartott. Beszédeiben rámutatott arra, hogy a montenegrói csapatok a szlávokért küzdenek és reményét fejezte ki a győzelemben.

— Szüret a Hegyalján. A világosi és galsai hegyközség a szüreti határidőt október 4-re tűzte ki. Kedvező, meleg időjárás kellene, mely esetben a borok minősége kitűnő lesz. A termés mennyiségre közepes. Az árak kedvezőek: mustért 60—70 fillért ígérnek, sőt jobb árban is történtek eladások.

— A rendőrség ruhája. A gazdasági szék mai ülésén elhatározta, hogy a rendőrség és tűzoltóegység egyenruhájának szisztematikus posztját a városi posztgyártól és Schöck Vilmos brassói cégtől szerzi be s felbírja az aradi szabókat, hogy a feldolgozásra nyújtsanak be ajánlatot.

— Az Aradi Mérnök- és Építész-Egylet választmányja szeptember hó 28-án kedden esti 6 órakor a Központi Szállóba épületében levő egyleti helyiségében ülést tart, melyre a választmány tagjait meghívom. Virágh Lajos a. k. elnök. Táragsorozat: Elnöki előterjesztések, tagfelvétel.

— A Hecumi kórház vezetősége hálás köszönetét fejezi ki az alábbi jószívű adakozóknak: kik uszonnával, cigarettával, borral és egyéb adományokkal látták el a szenvedő katonákat: Sebpietz nővérek, Neda Lina, Kelemen Józsefné, Balca Lina, Varza Andrásné, Meer Mór és Fia, Jankuleszku Mária, Domány Józsefné, Maverrhoffer Lajosné, Herbstein Cecilia, Fábry Lajos.

— Hirtelen halál. Lendvai Béla körös-körösényi születésű hatvanegy éves napszámos ma délután a Kis-utca 5. számú ház előtt hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. Hecht Arnold dr. th. orvos megállapította, hogy a napszámos halálát szívszélhúdás okozta. A halált kiszállították a felső temetőbe.

— Dr. Richter-féle Anker Liniment már régóta kitűnően bevált háziszor bedörzsölésre esuz, köszvény, meghűlés, bémulás, keresztcsontfájdalmak ellen. Különösen azoknak ajánlatos, a kik többnyire a szabadban tartózkodnak. A táborban, harcbanállókban nélkülözhetetlen. Kapható 80 fill., 1.40 és 2 koronás üvegekben minden gyógyszerárban, vagy közvetlenül dr. Richter gyógyszerárban az Arany Oroszlánhoz, Prága I. Elisabethstr. 5. Ügyeljünk a horgony védjegyre, mely minden dobozon látható. 8809

— Papírárúkból nagy engedményt nyújt viszonteladókknak Kerpel papírnygykereskedése. 193

— Használt polg. fiu és leányiskolai könyvek, vidéki népiskolai tankönyvek és írószerek tanintézetek és tanítóurak részére, a szokásos kedvezménnyel kaphatók Ingusz I. fia könyvkereskedésében Aradon. 3683

— A tanítószág figyelmébe ajánlja Kerpel Jzso úsan felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. Vidéki rendelések pontosan intézettek el.

— Előnyös cipő-kiadásítás! Temesvári üziletem felosztása miatt az összes onnan átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron boesájtom áruba. Weinberger János cipőárubáza, Arad, Andrássy-tér 20.

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyruházában a Szabadság-téren, gyermekkoscsik és gyermekszékek gyári raktára. Legelőcsőbb bevásárlási forrás Fischer Aruház. Fénykép kedvezmény. 227

A háztartási fémtárgyak rekvirálása.

Arad, szeptember 27.

Vasárnap, szeptember 26-án a hivatalos lapban a honvédelmi miniszternek egy niabb rendelete jelent meg, amely a háztartásokban használatos fémtárgyaknak, főként edényeknek, egyszerű asztali készleteknek, mosó- és főzőüstök, tűzhelyekbe beépített vízmelegítő csapokkal együtt, fürdőkádak, fazekak, lábosok, egyszerű gyertyatartók, vasalók, sárgaréz-láncok, butorlábak, rézkilincsek, zárpajzsok stb. hadi célokra való igénybevételére intézkedik.

Ennek az intézkedésnek az a célja, hogy a hadsereg fémszükségletét bármilyen hosszú háború esetére is biztosítsa. Köztudomású tény az, hogy ellenségeink bizton számítottak arra, hogy bennünket és szövetségeseinket a világpiactól elvágván, a háború folytatásához szükséges fontos nyersanyagok, főként a fémek tekintetében kiéheztenek. Ellenségeinket ezen a téren is keserves csalódás éri. Most már megállapítható, hogy azok a szerves intézkedések, melyeket a kormány a fémszükséglet biztosítása végett tett, amely intézkedéseknek egy program szerint végrehajtott pontja a most kiadott rendelet is, a hadsereg fémszükségletét beláthatatlan időre képesek biztosítani.

Hogy a kormány megóvja a közönséget az ezzel a rendelettel járó esetleges kellemetlenségektől, gondoskodott arról, hogy a hadi célokra igénybe vett fémedények zománcdénynyel, ónozott vasedénynyel s más hasonlókkal lehetőleg teljesen pótolhatók legyenek s hogy a fémtárgyak bevonása következtében keálló kereslet az árakat fel ne szöktesse, egyidejűleg a csiszolt, zománcolt és ónozott vasedények, óntöltős edények és vas mosóüstök legmagasabb árát is megállapította. Az az ár, a mit a hadi célokra igénybe vett fémtárgyakért fizetni fognak, szakértők véleménye szerint is méltányos, de minden esetben legalább is akkora, hogy pótlótárgyak beszerzését lehetővé teszi. Az igénybevétel csupán a vörösrézről és nikkeltől és a vörösréz ötvözetéből (sárgaréz, tombak, bronz) készült tárgyakra terjed ki.

Az igénybevett tárgyakat bejelenteni nem kell és beszolgáltatásuk csak folyó évi november hó 30-ika után fog külön elrendelteteni, ezen időpontig azok birtokosaik használatában maradnak. A rendelet kibocsátása és az igénybevett tárgyak beszolgáltatása közt tehát két hónapnál hosszabb időköz van. Ezen időköz arra szolgál, hogy mindenkinek kellő ideje legyen a hivatalos rekvirálással járó alkalmatlanságtól szabadulni.

Hogy ugyanis a hivatalos rekvizíció úgy az azt végző bizottságoknak, mint a nagyközönségnek megkönnyíttessék, a honvédelmi miniszter megbízta a Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja Részvénytársaságot (Budapest, V. Nádor-u. 5.), amely vállalat nem nyereszkedésre alakult, hanem a hadsereg részére szükséges fémek bevásárlásában a hadvezetőségnek kereskedelmi szervezete, hogy az igénybe vett fémtermékek összevásárlására egy, az ország minden részébe szétágazó kereskedő szervezetet létesítsen. A Fémközpont megbízottjai, leginkább vaskereskedők, jogosítva vannak az igénybe vett tárgyakat szintén minden nyereszkedés kizárásával hatóságilag megállapított áron összevásárolni a hadvezetőség céljaira a Fémközpontnak adják át.

November 30-ig az is szabadságában áll mindenkinek, hogy fémtermékeit akár a „Fémek a hadseregnek” akár a „Vasműszert részmozsárért” név alatt működő hazafias fémgyűjtés céljaira felajánlja. November 30. után azonban el fog rendelkezni az összes igénybe vett fémtermékek kötelező beszolgáltatása. A rekvizíciót e célra alakított bizottságok bonyolítják le.

A hadi célokra igénybe vett fémtermékek beszolgáltatásuk elrendelése után ezekhez a bizottságokhoz kell beszállítani, kívánatos tehát, hogy az esetleges bajok elkerülése végett fémtermékeit saját érdekében kellő időben vastárgyakkal pótolja.

Ha azonban ez a pótlás a beszolgáltatás idejéig meg nem történt a birtokosa a beszolgáltatandó tárgyat egyáltalán nem nélkülözheti, az ily tárgyat a beszolgáltatásra kitűzött első időpontban sem kell beszállítani; azonban a tárgyak birtokosa köteles azokat személyesen, vagy megbízott útján az átvételi bizottságnak bejelenteni. A bizottság azután mérlegelve a körülményeket, a nélkülözhetetlenség és a pótlás nehézségének mértékéhez képest rövidebb, vagy hosszabb határidőt tűz ki a tárgyak beszállítására.

Az intézkedés egész szervezete alkalmazkodni kíván az életviszonyokhoz s az állam szükségletét oly módon kívánja kielégíteni, hogy a közönség érdeke lehetőleg megkíméltesse.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

PRO PATRIA.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara mélyen elszomorodva jelent, hogy derék bajtársa

Jeles Jenő,

tarf. hadapród

Kelot-Galicában, Gontowa falu ellen intézett rohamban f. évi szeptember hó 15-én súlyosan megsebesülvén, f. évi szeptember hó 16-án az ezred köztözhelyén meghalt. Az elhunyt bajtársat az ezred katonái pompával a bukovinai Milus község temetőjében helyezte örök nyugalomra.

A király és haza védelmében hősi halált halt bajtársunk emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni.

Arad, 1916. évi szeptember hó 27.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara.

8747

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Borszéki savanyuvizet

Oly időben inni, amikor járványok vannak,

Rendes mindennapi használatra,

Szinte elengedhetetlen feladata annak, aki

Élett, egészségét feltű gondnal védeni akarja!

Kinna az egészség! Vigyázzunk rája!

Igyunk csak csiramentes, természetes szénasavas

Borszéki savanyuvizet!

Kapható Aradon mindenütt.

2431

Prima, elsőrangú, válogatott

burgonyát

szállítok waggonvételnél 8-50 koronáért 100 kilogrammonként. 3748

Köpf Lázár, Brassó.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Szeptember hó 28-án, 29-én,
kedden és szerdán

A hozomány

társadalmi dráma 3 felvonásban.

Üdvöske

vígjáték 3 felvonásban.

Az előadások 7/6, 7/8 és 9 órakor kezdődnek.

1021

Mindenféle

nyomtatványok

izléses, osinos kivitelben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában, József főherceg-ut 22.

Következő

ujdonságok érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Geniath Charles.: Az aranygyapjú. Straub Rudolf.: Édes hazám, Puskin: Anyegin Engen, Karinty Frigyes.: Irások íróról, Karinty Frigyes.: Együtt Lazikon, Nansen Péter.: Mária, Ihsen Henrik.: A trónkövetelő, Madelung Aage.: Hadnaplóm, Howard B.: A rejtelmes sziget, Andrejew Leonid.: A hét akasztott, Franyó Zoltán.: A kárpáti harcokról, Fehéri Armánd.: A nyugati harctérről, Gábor Andor.: A kozák, Sebők Imre.: A Szaharában, Méray Herváth Károly.: Amerika césárja, Br. Váradi Balogh György.: Ahol az ágyu szól, Szikra: Ez az, Haggard Rider.: Ayesha visszatér, Lázár Miklós.: Fronton, Kálnoki Izidor.: Háborús tréfák, Landaner Béla.: A nagy esztendő, Herceg: Sarajevotól Lodz, Lovik Károly.: Egy elkésett lovas, Malonyay.: A virtus, Szomaházy.: Egy kém története, Mórócz Zsigmond.: Mese a zöld fűvön, Barabás Arthur.: Kis mesék a csügedőknek, Karinty Frigyes.: Beszéljünk másról, Bródy Sándor.: II. Fehérkönyv.

Nemethen: Mewis Marianna.: Die Wolfshängerin, König B.: Das Allerheiligste, Melanier u. Delphi.: Chaffurette, das Modellmüdel, Durr Max.: Die Geschichte von Herrn Steinhansers Uhr, Holländer Félix.: Sturmwind im Westen, Bajor Johann.: Ein Mann des Volkes, Michel Robert.: Die Häuser an der Dsamijsa, Jordan W.: Die Sebalds, Bierbaum Ottó Julius.: Di Haare der heiligen Fringilla, Diets Marie.: Das allzu gute Herz, Aram Kurt.: Der Schatten, Jordan W.: Die Sebalds, Boy Ed Ida.: Ein Augenblick im Paradies, Richard Voss.: Mit Weinkrub im Haar, Vollquartz Ingeborg.: Petenzen und ihre Schwestern, Dahl.: Der Zuchtmeister, Ballestrem.: Weiße Tauben, Eden.: Graf Alexie Bodiskov, Glyn.: Drei Wochen, Harder.: Thönerne Füsse, Rachel.: Bald bereit, Die heilige Riza, Werder.: Im Inselmeer, Aage Madelung Die Gezeichneten, Zebeltitz.: Aus tiefem Schacht.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona, vagy füzetenként 20 fillér.

Legujabbak: Anyos: Csillagfényes nyári éjjel volt, Heidlberg: Ima egy katonáért, Kovács: Emlent, (Csákója mellé a virágom tüzte.) Zerkovitz: Emlent a — legszebb álmom (Gondolj rám!) Heidlberg: Akit egyszer az éjszaka rabjává tett, Leopold: Meddig, 6h mddig tart a háboru... Anyos: Ha meglátom, elkerülöm... Gerzso: Emlentek már a katonák, Dr. Kacsóh: Piros élet — fehér álmom! Leitner P.: Berugtám én rettentősen.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

2821

Jóminőségű szőlő

burgonya

mmászája 14 koronáért,

friss hal

kg-ja 2 korona 60 fillérért és gyümölcskosarak kaphatók

Luttwák Józsefnél

Aszfaltos Sándor-u. 8. 231

MUST

kb. 30 hekto Opáloson a 24-es kapunál

eladó.

Erdeklődők forduljanak

Arad,

Urbán Iván-u. 17. sz. alá.

Költözők**figyelmébe!**

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József

villianszerelési vállalata Arad, Salac-utca 2. sz. 242. Telefonszám 242.

Veszek:**szalonnát,****zsirt,****babot,****hagymát**

bármily mennyiségben.

Kalmár Endre

Arad, Árpád-tér 5.

670. Telefon szám 670.

Teljesen jókarban, 100 hektoliternek megfelelő ürtartalmu

boroshordók és kádak

a legjutányosabban

eladók**Jung Miklós**

cégnél

Ocsanád (Torontál m.)

A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk,**ha a tüzelésnél****olcsó hulladék papírt**

használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.**Fagyapot,**

mindennemű csomagolásra,

5 kg-os Szőlőládikák,

Állványok,

gyümölcs kezeléséhez és el-tartásához

prompt szállítható.

Munk R. és Társa

csomagolóhordó és faáru gyár Karánsebes.

Hirdetmény.

Városi és vidéki lakosok, kovászi szőlőbirtokosok értesítetnek, hogy

Kovácsin**a szüret****október 4-én****fogja kezdetét****venni.**

Kovácsi, 1915. szeptember 25.

3785 Hegyközségi előljárók.

Komoly, intelligens leány

akinek szép írása van, magyarul és németül tud

irodai alkalmazásra felvétetik

Hajós Árpád gyógyszerárában.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habak! A szájrüreg deszinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,**kézizzadás**

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! Szagtalanít!
Peppo folyadék ára utasítással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházával szemben.)

Mintán sikerült egy tömegben

3000

méter

őszi és téli szöveteket**2000**

méter

fekete és divat

bársonyt

rendkívül előnyöses beszerezünk.

Saját érdeke,

hogy őszi és téli szükségletét az olcsóságok-ról már ismert üzleteinkben szerezzék be mielőbb.

Kész pongyolák már 496 fill.-től

Flanell bluzok már 296 fill.-től

Fekete divataljak már 7.-kor.-tól feljebb.

Etvállaljuk minden szakmába vágó cikkek mérték utáni elkészítését jutányos áron.

Vidékre utánvét mellett gyorsan és pontosan szállítunk.

Tessék mintákat kérni.

Tisztelettel:

Marosparti Áruházak

tulajdonosa.

Főüzlet:

Forray-utca gróf Hunyady-palata.

Fióküzlet:

Weitzer J.-u. a főposta mellett.

Bevásárlás alkalmával említse meg, hogy a hirdetést lapunkban olvasta.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűvel 8 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Ibolya.

Kétségbeesítő semmit meg nem kaptam, itt vagyok K. Levelet csak teljes címmel, de régi helyre mert másképp nem adják ki, megsemmisítik. Választ nevemre postrestant főposta várok. 3784

Fess fiatal

hadmentes uriember, tisztességes jobb családból való urileány vagy fiatal özvegy ösmeretségét keresi, házasság nincs kizárva, lényképpel ellátott levelek előnyben részesülnek. Leveleket „20 éves” jellegre a kiadó továbbítja. 3744

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes

megbízható fiu tanulónak Weininger Zsigmond fakesereskedésben azonnal felvétetik. 3736

Keresek

október 15-iki belépésre egy a háztartás minden ágában jártas háztartónőt, fizetési feltételek alábbi címre küldendők: Fehér Lajos főbirtokos Székesut, Temesmegye. 3726

Egy rokkant katona

vidéken való újságelárusításra, az utiköltség metérítése mellett, állandó foglalkozást talál. Havi kereset 70-80 korona. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ALKALMAZÁST KERES.

Deutsches Fräulein

mit Jahreszeugnis sucht Stelle zu 1-2 grösseren Kinder. Szabó Domonkosnál Vtuga. 8789

Házvezetőnőnek,

házikisasszonynak ajánlunk intelligens keresztény fiatal nőt. Cím: Hoffmann, Desselgy-utca 9. 8743

Faszakma

minden ágában teljesen jártas hadmentes 36 éves egyén, bizalmi állást keres. Cimeket a kiadóba kérek. 3740

A kertészet

minden ágában jártas nős kertész október 1-re állást keres. Véres József Seprős. (Arad m.) 3679

Házivarrónő

ajánlkozok házakhoz, vidékre is. Lakásán is vállal varrást. Cím: K. S., Angyal-utca 22/b. sz., ajtó 8.

KIADÓ LAKÁS.

2 utcai

elegánsan butorozott szoba előszobával, villanyvilágítással és fürdőszobával használatlalt kiadó Desselgy-utca 4/c. 3720

Modern

négyszoba. előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

ndvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

INGATLAN.

Székesut községe

és a vasuti állomástól 10 percnnyire fekvő 8 szobás utcai lakás és gazdasági épületekkel ellátott 110 kat. holdnyi egy tagban fekvő birtok, esetleg élő és holt gazdasági felszereléssel, öszi vetésre kellőleg előkészítve, jutányos áron eladó. Bővebbet értekezhetni Fehér Lajos földbirtokosnál Székesut, Temes megye. 3735

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó

egy alig használt, teljesen jókarban levő összecusukható gyermekszék és egy rövid férfi bunda. Andrássy-tér 25., I. em., 29.

Citrom

olcsóbb mint a piacra, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3835

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2 Tango K 10. Cipő Tőzsde, Apolló mozi mellett. 8405

Mén

klója 1.90 fillérért kapható Ujmi-kelakán, Baros Ferenc-u. 7. sz. 3738

Egy nagy élő ficus

jutányos árért eladó. Megtekinthető Allich Lajos-utca 1. sz. a. Értekezhetni I. emelet, 11 ajtó, délelőtt. 3620

Automobil

6 üléses üzemképes, ugyszintén két hajtókocsi, és egy landauer jutányosan eladó. Roth butorileteben. Érdeklődés 1/2, 12 és 2 között. Asztalos Sándor-utca. 3638

Eladó

elegáns utcai szobaberendezés, finom bőrgarnitúra, csillárok, hálószoba, ebédlő butorok, Wesselényi-utca 28. 3666

Lemezpapír

(Pappendekli) hulladék 80-100 kilós órákba préselve. Fűtőanyag-nak igen alkalmas 4 koronájával kapható Ingusz dobozgyárban Deák Ferenc-u. 20. 3682

Egy

transmisio acéltengely 7 1/2 mtr. hosszú és szíjjak eladók, Ingusz dobozgyárban. 3681

40 lóerejű

Dysl motorhoz egy ügyes gépész kerestetik. Bővebbet Gantner Jánosnál, Tövisgyeháza, u. p. Zimánd-utca. 3688

Veszek

uraktól levetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt butorokat a legmagasabb árban. Bieier Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

Egy modern

ebédlő- és hálószoba berendezés, alig használt állapotban, jutányosan eladó. Bővebbet: csendőrs, Otthalom. 3686

KÖLÖNFÉLE.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

2000 drb

ZSÁK

eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 3749

Mocsorán Mihály

elsőrendű cipészete

Arad, Hunyadi-utca 3. sz.

Készít mindennemű ur-, női- és gyermek-cipőket, jutányos áron. Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 3747

Használt

villanymotor

megvétaire kerestetik.

Pollak Sándor

téglagyára

Arad, Nádor-u. 14. Telefon-938.

Buza pácolásra

k
é
k
ö
v
e
t

ajánlok legolesőbb napi árban

Hubert József

Arad.

Telefon 262. sz.

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy beoszerél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órás és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 994.

Nagyszerűen bevált a harcateren külső dőknél és általában mindenkinél minis legjobb

Tájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, kőszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetekben

Dr. Richter-féle

Horgany-Liniment. csipőci compoz.

Horgony-Pain-Expeller götőleka.

Üvege K 10, 140, 2

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága 1, Elisabethstr. 6.

Wapontentü székülden.

8809